

INFORMACJA

Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W RZESZOWIE

na dzień 31.12.2017 roku

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	3
II.	CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	4
III.	INFORMACJA O STRATEGII I CELACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	5
IV.	INFORMACJE DOTYCZĄCE FUNDUSZY WŁASNYCH	7
V.	INFORMACJE DOTYCZĄCE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH.....	7
VI.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO KONTRAHENTA	9
VII.	INFORMACJA DOTYCZĄCA BUFORÓW KAPITAŁOWYCH	9
VIII.	WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO.....	9
IX.	RYZYZKO KREDYTOWE.....	9
X.	AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ.....	13
XI.	KORZYSTANIE Z ECAI.....	14
XII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE	14
XIII.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO OPERACYJNE.....	14
XIV.	EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE NIEUWZGLĘDNIONE W PORTFELU HANDLOWYM.....	15
XV.	EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM w PORTFELU HANDLOWYM	15
XVI.	EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURYTYZACYJNE	16
XVII.	POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ.....	16
XVIII.	DŹWIGNIA FINANSOWA.....	17
XIX.	STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO.....	18
XX.	STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO	18
XXI.	STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO.....	19
XXII.	STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO	19
XXIII.	UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA PŁYNNOŚCI – WG. REKOMENDACJI P.....	19
XXIV.	OŚWIADCZENIA ZARZĄDU BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W RZESZOWIE.....	21

I. WSTĘP

1. Bank Spółdzielczy w Rzeszowie, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Rzeszowie, ul. płk. Lisa Kuli 16, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji, wg stanu na dzień 31.12.2017 roku.
2. Bank Spółdzielczy w Rzeszowie jest wpisany w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem KRS 0000044661 przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.
3. Centrala Banku mieści się w Rzeszowie przy ul. płk L. Lisa Kuli 16.
4. W 2017 roku Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej w siedmiu jednostkach:
 - Centrala Banku w Rzeszowie;
 - I Oddział Rzeszów;
 - Oddział Sieniawa;
 - I Filia Rzeszów;
 - II Filia Rzeszów;
 - Filia Sieniawa;
 - Filia Adamówka.Łączne zatrudnienie w Banku wyniosło 52 osoby.
5. Obszar działania Banku:

Bank działa na terenie całego województwa podkarpackiego i powiatu biłgorajskiego z terenu województwa lubelskiego.
6. Bank jest zrzeszony w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie. Bank nie posiada jednostek zależnych i nie jest podmiotem zależnym.
7. W sprawozdaniu finansowym za 2017 rok Bank wykazał sumę bilansową w wysokości 204 885 tys. zł, zysk z lat ubiegłych w kwocie 138 tys. zł oraz zysk netto za 2017 rok w kwocie 488 tys. zł, łączny współczynnik kapitałowy wyniósł 14,99%. Sprawozdanie sporządzono przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości. Nie rozpoznano okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności.
8. Wszystkie regulacje dotyczące monitorowania poziomu ryzyka oraz kapitału, są dostępne w siedzibie Centrali Banku pod adresem:

Bank Spółdzielczy w Rzeszowie
ul. płk. Lisa Kuli 16
35-25 Rzeszów
9. W skład Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Rzeszowie wchodzi:
 - Józef Cieszyński – Przewodniczący Rady,
 - Lesław Mazurkiewicz – Zastępca Przewodniczącego Rady,
 - Stanisław Skala – Sekretarz Rady,
 - Wiesław Borek – Członek Rady,
 - Marek Latusek – Członek Rady,
 - Kazimierz Mazur – Członek Rady,
 - Andrzej Jabłczyński – Członek Rady,
 - Ryszard Surmiak – Członek Rady,
 - Zuzanna Sztyk – Członek Rady,
 - Józef Guzek – Członek Rady.
10. Bankiem zarządza trzysobowy Zarząd w składzie:
 - Dorota Kanach – Prezes Zarządu
 - Monika Misiak – Wiceprezes Zarządu
 - Grzegorz Falfus – Członek Zarządu.

II. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z *Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie* oraz *Politykami* Banku opracowanymi w formie pisemnej i zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą i Zarząd. W/w procedury określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyk uznanych przez Bank za istotne. Dokumenty te są zgodne z założeniami *Strategii Działania Banku Spółdzielczego w Rzeszowie na lata 2015 – 2019* i podlegają corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. *Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie* oraz *Polityki* Banku w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka są powiązane również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym np. *Planem ekonomiczno–finansowym*, a także zasadami/instrukcjami w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. *Polityki* Banku Spółdzielczego w Rzeszowie zawierają cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Cele strategiczne zatwierdza Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem. Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje *Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie*, obejmując obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne.
6. W Banku prowadzony jest proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka. W celu realizacji ww. procesów realizowane są zadania, związane z analizą podstawowych wartości mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Podstawowe wskaźniki określające akceptowalny poziom poszczególnych rodzajów ryzyka są zatwierdzane przez Radę Nadzorczą w ramach *Strategii działania Banku Spółdzielczego w Rzeszowie*. Szczegółowy opis procesów zawierają *Polityki* oraz *Instrukcje* zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
7. Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty *Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie*, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.
8. Członkowie Zarządu Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013, lub podmiotach, w których Bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt. 36 rozporządzenia nr 575/2013. Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg *Regulaminu Działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie* oraz *Regulaminu Działania Zarządu Banku Spółdzielczego w Rzeszowie*. Członków Rady Nadzorczej powołuje Walne Zgromadzenie (Zebranie Przedstawicieli) zgodnie ze *Statutem Banku Spółdzielczego w Rzeszowie*.
9. Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru Członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
10. Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka. Rada Nadzorcza ze swojego grona powołuje Komitet Audytu.

III. INFORMACJA O STRATEGII I CELACH ZARZADZANIA RYZYKIEM

Podstawowe założenia procesu zarządzania ryzykiem

1. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
2. W Banku prowadzony jest proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka. Realizowane zadania związane są z analizą podstawowych wartości mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Podstawowe wskaźniki określające akceptowalny poziom poszczególnych rodzajów ryzyka zatwierdzane są przez Radę Nadzorczą w ramach *Strategii działania Banku Spółdzielczego w Rzeszowie*.
3. Bank zarządza ryzykami uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi ryzykami.
4. Bank jako ryzyka istotne zdefiniował:
 - ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji,
 - ryzyko płynności,
 - ryzyko stopy procentowej,
 - ryzyko walutowe,
 - ryzyko operacyjne,
 - ryzyko braku zgodności.
 - inne ryzyka, jeżeli według oceny Banku lub zgodnie z *Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej* winny podlegać odrębnemu zarządzaniu na podstawie pisemnych procedur.

Proces zarządzania ryzykiem

1. Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje:
 - gromadzenie informacji;
 - identyfikację i ocenę ryzyka;
 - limitowanie ryzyka;
 - pomiar i monitorowanie ryzyka;
 - raportowanie;
 - zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).
2. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą:
 - Rada Nadzorczą;
 - Zarząd;
 - Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych;
 - b) zarządzanie nadwyżką środków;
 - c) sprzedaż kredytów;
 - d) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji;
 - e) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

Rada Nadzorczą dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada

Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w *Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie* oraz zgodnie z *Regulaminem Organizacyjnym Banku*.

Identyfikacja i pomiar ryzyka

Identyfikacja ryzyka w Banku odbywa się poprzez:

- gromadzenie, aktualizację, przechowywanie danych,
 - wykorzystanie dostępnych baz danych,
 - generowanie raportów dotyczących ryzyka,
 - udostępnianie raportów komórkom odpowiedzialnym za analizę danych,
 - analizy i ocenę czynników ryzyka na podstawie zgromadzonych danych.
- a. Analiza ryzyka dokonywana jest na podstawie zgromadzonych danych, czynników wewnętrznych i zewnętrznych występowania ryzyka w Banku oraz stopnia ich wpływu na wynik finansowy. Metody i procedury identyfikacji poszczególnych rodzajów ryzyka zawierają szczegółowe regulacje wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykami w Banku.
- b. Zasady pomiaru, analizy oraz testowania warunków skrajnych ekspozycji na ryzyko, umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem w skali Banku, ujęte w wewnętrznych procedurach.
- c. Metody pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowym przeglądom wraz z przeglądem wewnętrznych procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Limity ograniczające ryzyko

W Banku obowiązują wewnętrzne limity ostrożnościowe, dostosowane do skali, profilu i złożoności działalności Banku. Szczegółowe zasady ustalania i aktualizacji wewnętrznych limitów oraz ich wysokość ustala Zarząd w odpowiednich procedurach. Limity ustalane są w oparciu o dane historyczne z uwzględnieniem planowanych zmian w działalności Banku. Weryfikacja przyjętych w Banku limitów odbywa się podczas tworzenia założeń do planu ekonomiczno-finansowych (sporządzania planu ekonomiczno-finansowego) oraz przeglądów zarządczych procedur w zakresie zarządzania ryzykami. Bank w swoich procedurach określa zasady postępowania w przypadku przekroczeń limitów, dopuszczalne sytuacje i skalę przekroczeń limitów oraz zasady ich weryfikacji.

System informacji zarządczej dotyczący zarządzania ryzykiem

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej. System ten obejmuje informacje na temat:

- rodzajów i wielkości ryzyka w działalności banku;
- profilu ryzyka;
- stopnia wykorzystania limitów;
- wyników testów warunków skrajnych;
- skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

IV. INFORMACJE DOTYCZĄCE FUNDUSZY WŁASNYCH

1. Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich kapitałów, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.
2. Podstawowym źródłem budowy kapitału Banku jest wynik finansowy.
3. Bank ujmuje wieloletni plan budowy kapitału (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, politykę dywidendową) w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą *Strategii działania Banku Spółdzielczego w Rzeszowie na lata 2015 – 2019*, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w *Polityce kapitałowej Banku Spółdzielczego w Rzeszowie*.
4. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek kapitału, wzrost wymogów kapitałowych) na współczynnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
5. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci nadwyżki ponad wymagalny minimalny współczynnik kapitałowy oraz w postaci określonych w *Polityce kapitałowej* planów awaryjnych zwiększenia kapitału.
6. Bank w rocznych planach finansowych uwzględnia gospodarkę kapitałem, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank kapitałów.
7. Strategia kształtowania kapitału podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
8. Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2017 r. składały się z kapitału podstawowego Tier I oraz uzupełniającego Tier II i wyniosły 15 633 537 zł.
9. Pozycje kapitału Tier I i Tier II, obliczone zgodnie z Rozporządzeniem CRR według stanu na dzień 31.12.2017 r.:

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa	Kwota
Kapitał Tier I, w tym:		15 264 428.00
– Kapitał zasobowy	14 915 885.00	14 915 885.00
– Fundusz ogólnego ryzyka	100 000.00	100 000.00
– Fundusz udziałowy	358 900.00	218 256.00
– Wartości niematerialne i prawne	-45 798.00	-45 798.00
– Niezrealizowane zyski (wycena)	95 105.98	76 085.00
Kapitał Tier II, w tym:	1 000 000.00	369 109.00
– Pożyczka podporządkowana	1 000 000.00	369 109.00
– Fundusz z aktualizacji majątku		
kapitał:	16 424 093	15 633 537

V. INFORMACJE DOTYCZĄCE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH

1. Metody wyliczania ekspozycji na ryzyko oraz minimalnych i dodatkowych wymogów kapitałowych zawiera *Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie*.
2. Minimalne wymogi kapitałowe w Banku, obliczane na podstawie Rozporządzenia UE obejmują:
 - łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego, wyliczany metodą standardową (Aw_r), pomnożony przez 8%, zgodnie z zapisami Rozporządzenia CRR;

- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, rozumiany jako ryzyko walutowe (Rr),
 - wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym (o ile Bank nie pomniejsza kapitału z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym – (Rza),
 - wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego – obliczany metodą bazowego (podstawowego) wskaźnika (Ro).
3. Dodatkowe wymogi kapitałowe w Banku obejmują pozostałe ryzyka istotne dla Banku:
- wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji kredytów (branż, zabezpieczeń, jednorodnego instrumentu)
 - wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w tym z tytułu:
 - ryzyka przeszacowania,
 - ryzyka bazowego,
 - krzywej dochodowości,
 - wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności,
 - wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego,
 - wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka biznesowego,
 - wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu pozostałych niezidentyfikowanych ryzyk.
4. W procesie szacowania wymogów dodatkowych wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania tymi ryzykami.
5. Zestawienie kwot stanowiących 8% ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej z kategorii ekspozycji, po zastosowaniu współczynnika wsparcia w wysokości 0,7619 wobec MŚP.

Lp.	Wyszczególnienia	Stan na dzień 31.12.2017 r.
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	178 160
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	139 916
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	194
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
6	Ekspozycje wobec instytucji	85 518
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	228 638
8	Ekspozycje detaliczne	556 503
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	3 635 139
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 152 554
11	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
12	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0
13	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
14	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania	0
15	Ekspozycje kapitałowe	282 070
16	Inne ekspozycje	755 334
17	Ekspozycje pozabilansowe	256 698
RAZEM		7 270 726

6. Wymogi kapitałowe na poszczególne rodzaje ryzyka wg stanu na 31.12.2017r.

– Minimalne wymogi kapitałowe

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota (w zł)
1	ryzyka kredytowego	7 270 726
2	z tytułu ryzyka rynkowego, rozumianego jako ryzyko walutowe	0
3	z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym	0
4	z tytułu ryzyka operacyjnego	1 072 221
RAZEM		8 342 947

– Dodatkowe wymogi kapitałowe

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota (w zł)
1	wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji kredytów (branż, zabezpieczeń, jednorodnego instrumentu)	0.00
2	wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej	0.00
3	wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności	0.00
4	wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego	1 352.00
5	wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka biznesowego	0.00
6	wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu pozostałych niezidentyfikowanych ryzyk	0.00
RAZEM		1 352.00

VI. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KONTRAHENTA

Nie dotyczy – Bank nie posiada portfela handlowego.

VII. INFORMACJA DOTYCZĄCA BUFORÓW KAPITAŁOWYCH

Na 31.12.2017r. obowiązywał Bufor zabezpieczający na poziomie 1,25%.

VIII. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO

Nie dotyczy – Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

IX. RYZYKO KREDYTOWE

1. W odniesieniu do pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości Bank stosuje następujące definicje:

- należności zagrożone – ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”.
- należności przeterminowane – należności wymagalne, które nie zostały spłacone w umownym terminie spłaty kapitału bądź odsetek.

Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli jest w należnościach zagrożonych.

2. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości. Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- budowę bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych,
- dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- działania organizacyjno – proceduralne.

Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej w odniesieniu do branż, zabezpieczeń, grup klientów, produktów itp.

Działalność kredytową Banku cechuje dążenie do zachowania równowagi pomiędzy dochodowością a bezpieczeństwem. Równowaga ta jest możliwa dzięki podejmowaniu przez Bank odpowiednich działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka.

3. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczegółowego i ogólnego ryzyka kredytowego

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczegółowego i ogólnego ryzyka kredytowego określa *Instrukcja Monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie*. Bank tworzy rezerwy celowe w odniesieniu do ekspozycji kredytowych oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi, zaliczając je odpowiednio do:

- kategorii „normalnych”, w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- kategorii „pod obserwacją”,
- ekspozycji „zagrożonych”, w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwych”, „straconych”.

Rezerwy celowe tworzy się na ekspozycje kredytowe, obejmujące należności główne tj. kredyt, kapitał z wyłączeniem odsetek, także skapitalizowanych. Na odsetki, także skapitalizowane od ekspozycji kredytowych tworzy się odpisy aktualizujące.

4. Łączną kwotę ekspozycji kredytowych według wyceny bilansowej na dzień sprawozdawczy, bez uwzględniania technik redukcji ryzyka kredytowego przedstawia poniższe zestawienie.

Rodzaj kredytu	Wartość nominalna	Odsetki	ESP	Rezerwa	Wartość bilansowa
Należności od pozostałych instytucji sektora finansowego	898 037	14 185	0	0	912 222
Należności od sektora niefinansowego, w tym:	97 179 016	2 370 546	733 299	6 036 144	92 780 119
• Normalne i Pod obserwacją	83 661 938	269 794	704 629	51 604	83 175 499
• Zagrożone:	13 517 078	2 100 752	28 670	5 984 540	9 604 620
Należności od sektora budżetowego, w tym:	8 738 146	17 254	8 202	-	8 747 197
• Normalne i Pod obserwacją	8 735 715	17 254	8 202	-	8 744 766
• Zagrożone:	-	-	-	-	-
• Dopłaty z ARiMR	2 431	-	-	-	2 431

5. Całkowitą wartość ekspozycji oraz średnią kwotę ekspozycji (średnia wyliczona jako średnia arytmetyczna wartości ekspozycji z poszczególnych kwartałów wraz z zobowiązaniami pozabilansowymi) w podziale na kategorie przedstawia poniższe zestawienie.

L.p.	Wyszczególnienia	Stan na dzień 31.12.2017 r.	Średnia kwota w okresie od 31.12.2016 r. do 31.12.2017 r.
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	29 295 936	28 109 614
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	8 744 766	3 137 813
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	914 654	694 058
4	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
5	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
6	Ekspozycje wobec instytucji	58 003 001	60 595 723
7	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 507 298	1 983 809
8	Ekspozycje detaliczne	20 766 069	26 191 317
9	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	76 798 242	73 921 839
10	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	15 589 160	14 410 413
11	Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
12	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
13	Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
14	Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0	0
15	Ekspozycje kapitałowe	3 525 879	3 526 103
16	Inne pozycje	11 574 545	8 017 134
RAZEM		226 719 550	220 587 822

6. Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski.
7. Struktura zaangażowania Banku według typu kontrahenta według stanu na dzień sprawozdawczy.

L.p.	Typ kontrahenta	Kategorie ekspozycji	Wartość
1	Banki	Należności normalne	52 643 545
		Należności pod obserwacją	0
		Należności zagrożone	0
2	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	Należności normalne	912 222
		Należności pod obserwacją	0
		Należności zagrożone	0
3	Pomocnicze instytucje finansowe	Należności normalne	0
		Należności pod obserwacją	0
		Należności zagrożone	0
4	Instytucje ubezpieczeniowe	Należności normalne	0
		Należności pod obserwacją	0
		Należności zagrożone	0

Razem zaangażowanie w sektorze finansowym			53 555 767
5	Przedsiębiorstwa	Należności normalne	36 855 875
		Należności pod obserwacją	3 060 774
		Należności zagrożone	6 697 693
7	Przedsiębiorcy indywidualni	Należności normalne	12 691 677
		Należności pod obserwacją	291 182
		Należności zagrożone	2 329 247
8	Osoby prywatne	Należności normalne	23 484 636
		Należności pod obserwacją	2 049 762
		Należności zagrożone	577 680
9	Rolnicy indywidualni	Należności normalne	4 462 315
		Należności pod obserwacją	279 278
		Należności zagrożone	0
10	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Należności normalne	0
		Należności pod obserwacją	0
		Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym			92 780 119
11	Sektora budżetowy	Należności normalne	8 747 197
		Należności pod obserwacją	0
		Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym			8 747 197

8. Struktura ekspozycji według terminów zapadalności.

Zestawienie terminów zapadalności ekspozycji w ujęciu sektorowym zgodnie ze sprawozdawczością FINREP na dzień 31.12.2017r. przedstawia poniższe zestawienie. Ekspozycje zaprezentowane zostały w wartości nominalnej.

Wyszczególnienie	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor budżetowy
Wartość nominalna (kapitał)	66 084 034.00	97 179 017.00	8 749 102.00
Bez określonego terminu	27 224 083.00	13 665 903.00	13 387.00
do 1 tygodnia	23 859 951.00	392 811.00	-
pow. 1 tygodnia do 1 miesiąca	15 000 000.00	869 243.00	-
pow. 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	2 958 719.00	137 551.00
pow. 3 miesięcy do 6 miesięcy	-	7 901 878.00	137 550.00
pow. 6 miesięcy do 1 roku	-	9 988 077.00	284 160.00
pow. 1 roku do 2 lat	-	14 508 412.00	600 200.00
pow. 2 lat do 5 lat	-	15 670 645.00	1 466 254.00
pow. 5 lat do 10 lat	-	17 135 426.00	2 500 000.00
pow. 10 lat do 20 lat	-	13 225 799.00	3 610 000.00
pow. 20 lat	-	862 4.00	-

9. Zestawienie ekspozycji kredytowych w podziale na branże według stanu na 31.12.2017 r. Ekspozycje zaprezentowane zostały w wartości nominalnej.

Branża	Kapitał	Kredyty "Normalne"	Kredyty "Pod obserwacją"	Kredyty "Poniżej standardu"	Kredyty "Wątpliwe"	Kredyty "Stracone"
Osoby fizyczne	26 553 615	23 412 274	2 354 419	17 100	1 458	708 362
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	5 800 471	4 823 014	977 456	0.00	0.00	0.00
Przetwórstwo przemysłowe	18 918 546	12 220 036	4 960 287	141 743	0.00	1 596 478
Budownictwo	16 814 072	9 286 340	1 444 120	4 086 313	301 936	1 695 361
Handel hurtowy i detaliczny	12 801 658	5 684 346	4 181 959	635 525	2 044 000	255 827
Hotele i restauracje	1 982 593	1 710 664	271 928	0.00	0.00	0.00
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	407 630	367 631	19 538	0.00	0.00	20 459
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem dz. gospodarczej	7 208 409	3 795 008	1 533 846	0.00	480 000	1 399 555
Administracja publiczna i obrona narodowa, ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	8 735 714	8 735 714	0.00	0.00	0.00	0.00
Edukacja	2 136	0.00	0.00	2 136	0.00	0.00
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	4 842 659	4 837 866	4 793	0.00	0.00	0.00
Działalność usługowa komunalne, społeczna i indywidualna, pozostała	1 374 745	1 368 544	6 201	0.00	0.00	0.00
Brak PKD	472 477	472 477	0.00	0.00	0.00	0.00
Razem	105 914 731	76 713 920	15 754 552	4 882 819	2 887 394	5 676 044

10. Proces tworzenia rezerw celowych działa w oparciu o Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2015 poz. 2066, z późn. zm.).

Informację o stanie i zmianach rezerw celowych oraz odpisów aktualizacyjnych z tytułu ekspozycji kredytowych przedstawia zestawienie:

Opis korekt	Saldo początkowe	Zwiększenia rezerw	Zmniejszenia rezerw	Saldo końcowe
Rezerwy celowe od należności sektora niefinansowego, w tym w sytuacji:	3 284 345	5 907 225	3 155 426	6 036 144
• Normalnej	48 848	63 931	65 216	47 563
• Pod obserwacją	7 957	49 358	53 274	4 041
• Poniżej standardu	13 376	606 379	104 439	515 316
• Wątpliwej	112 395	479 826	25 408	566 813
• Straconej	3 101 769	4 707 731	2 907 088	4 902 412

Bank nie tworzył rezerw celowych na ekspozycje sektora finansowego i sektora budżetowego.

X. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Nie dotyczy – Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.

XI. KORZYSTANIE Z ECAI

Nie dotyczy – Bank nie korzysta z ratingów.

XII. EKSPOZYCJA NA RYZYKO RYNKOWE

1. Zasady zarządzania ryzykiem walutowym opisane są w *Strategii Zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie, Polityce i Instrukcji zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie*.
2. W Banku prowadzona jest codzienna analiza limitów pozycji walutowych. Pomiar ryzyka walutowego dokonuje się z częstotliwością miesięczną. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są Zarządowi, Rada Nadzorcza Banku otrzymuje informację kwartalnie.
3. Bank prowadzi działalność walutową w zakresie: EUR, USD, GBP oraz CHF.
4. Według stanu na 31.12.2017r. ekspozycja Banku na ryzyko walutowe wynikała z utrzymywania otwartych pozycji walutowych, które tworzyły całkowitą pozycję walutową o wartości 63 615,48 zł, która nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku (na dzień sprawozdawczy całkowita pozycja walutowa stanowiła 0,41% kapitału Banku). Taki poziom ekspozycji nie powodował konieczności obciążania kapitałów wymogiem z tytułu ryzyka walutowego.

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0.00

XIII. EKSPOZYCJA NA RYZYKO OPERACYJNE

1. Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym opisane są w *Strategii Zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie, Polityce i Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie*.
2. Bank dokonuje pomiaru ryzyka operacyjnego z kwartalną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są kwartalnie Zarządowi, Rada Nadzorcza Banku otrzymuje sprawozdanie półrocznie.
3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego w 2017r. wyniósł 1 072 221,00 zł, został wyliczony metodą podstawowego wskaźnika BIA i w pełni zabezpieczał Bank przed kosztami zdarzeń ryzyka operacyjnego.
4. Straty z tytułu ryzyka operacyjnego ujęte w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2017r. przedstawia poniższe zestawienie:

L.p.	Rodzaje ryzyka operacyjnego	Kwota strat rzeczywistych (w zł)	Kwota strat potencjalnych (w zł)
1	Oszustwa wewnętrzne	0.00	0.00
2	Oszustwa zewnętrzne	0.00	0.00
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	0.00	0.00
4	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0.00	0.00
5	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	788.48	41.20
6	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	2 238.60	505.61
7	Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	50.00	7 551.18
RAZEM		3 077.08	8 097.99

5. Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez: identyfikowanie zdarzeń operacyjnych, ewidencjonowanie i analizę przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym. W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych Banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także przeprowadzanie odpowiednich szkoleń dla pracowników.
6. Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku wspierany jest przez system informatyczny AZRO.

XIV. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE NIEUWZGLĘDNIONE W PORTFELU HANDLOWYM

Bank Spółdzielczy w Rzeszowie posiada ekspozycje kapitałowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz ekspozycje kwalifikowane jako dostępne do sprzedaży.

1. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności wg stanu na 31.12.2017 r.

Nazwa jednostki	Cena zakupu	Wartość godziwa	Sposób wyceny
Bony pieniężne NBP	27 055 547	27 060 000	Wg ceny nabycia powiększonej o naliczone odsetki
Obligacje BPS S.A	7 700 000	7 738 724	Wg ceny nabycia powiększonej o naliczone odsetki
RAZEM	34 755 547	34 98 724	X

2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wg stanu na 31.12.2017r.

Nazwa jednostki	Cena zakupu	Wartość godziwa	Sposób wyceny
Akcje BPS S.A.	1 696 000	1 696 000	Wg ceny nabycia
Udziały w BS Wielopole Skrzyńskie	100 000	100 000	
Udziały w OST "Gromada"	1 982	1 982	
Udziały w Rzeszowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej	1 000	1 000	
Udziały w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS	2 000	2 000	
RAZEM	1 800 982	1 800 982	X

XV. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM

1. Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej są opisane w *Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie, Polityce i Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie*.
2. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z częstotliwością miesięczną. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są miesięcznie Zarządowi i kwartalnie Radzie Nadzorczej Banku.
3. Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej jest:
 - minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na sytuację finansową Banku,
 - zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania tym ryzykiem mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na różny poziom

zmian przychodów i kosztów, co w konsekwencji ma pozwolić utrzymać zdolność do wywiązywania się w sposób optymalny z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych, jak i pozabilansowych, przy zapewnieniu pożądanego wyniku finansowego oraz realnej wartości posiadanych kapitałów.

W celu utrzymania założonego w planach strategicznych i rocznych planach finansowych profilu ryzyka, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą określonych strategii wykonawczych:

- inwestowania (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanych w Banku Zrzeszającym),
- kredytowania (ustalanie parametrów produktów kredytowych),
- finansowania zewnętrznego,
- ustalania oprocentowania,
- zarządzania terminami zapadalności / wymagalności oraz przeszacowania różnych portfeli.

Bank prowadzi bieżący monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych, analizuje kształtowanie się oprocentowania poszczególnych, własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz oferty konkurencyjnych banków oraz zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

4. W ramach ryzyka stopy procentowej, Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- ryzyko bazowe,
- ryzyko przeszacowania (niedopasowanie terminów zapadalności / wymagalności),
- ryzyko krzywej dochodowości.
- ryzyko opcji klienta.

5. W zakresie stopy procentowej testem warunków skrajnych objęta jest zmiana wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy, na skutek zmian stóp procentowych NBP z tytułu ryzyka przeszacowania, ryzyka bazowego oraz ryzyka krzywej dochodowości.

Przeprowadzone testy warunków skrajnych wskazują, że:

- przy założeniu zmiany oprocentowania o 200 p.b., potencjalna zmiana dochodu kształtuje się na poziomie (-;+) 1 133 tys. zł;
- przesunięcie referencyjnych stóp procentowych o 35 p.b., spowoduje zmianę dochodu na poziomie (-;+) 479 tys. zł;
- niekorzystne zmiany kształtu krzywej dochodowości, obliczane jako sumy iloczynów wielkości luki w danym przedziale przeszacowania oraz przy założeniu zmiany stopy procentowej o 50 punktów bazowych w przypadku występowania ujemnej luki w danym przedziale przeszacowania i o -50 punktów bazowych w przypadku występowania dodatniej luki w danym przedziale przeszacowania, z jednoczesnym uwzględnieniem średniego czasu trwania danej luki, spowodują potencjalną zmianę dochodu na poziomie (-;+) 246 tys. zł.

Na zmianę wyniku odsetkowego Banku największy wpływ ma ryzyko przeszacowania. Relacja szacowanej, w tym zakresie, niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego (stress test) do wyliczonych na 31.12.2017r. funduszy własnych w kwocie wynosi 7,25%, przy dopuszczalnym poziomie 15%. Bank nie tworzył dodatkowego wymogu kapitałowego.

XVI. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURITYZACYJNE

Nie dotyczy – Bank nie posiada ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

XVII. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ

1. Bank posiada procedury w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń.
2. W 2017r. zagadnienia polityki wynagrodzeń były omawiane przez Radę Nadzorczą dwa razy. Rada Nadzorcza otrzymała sprawozdanie z realizacji Polityki zmiennych składników wynagradzania, które wykazało, iż Bank prawidłowo realizuje zapisy Polityki. W trakcie roku 2017, w wyniku pojawiania się nowych obowiązków m.in. z uwagi na zmieniające się

prawo zewnętrzne, Rada Nadzorcza zatwierdziła *Politykę wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Rzeszowie*.

3. Do stanowisk istotnych (mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku), zgodnie z powyższą *Polityką* zalicza się:

- Członków Rady nadzorczej;
- Członków Zarządu;
- Głównego Księgowego.

Rada Nadzorcza otrzymuje tylko stałe składniki wynagrodzenia, wynagrodzenie pozostałych składa się z wynagrodzenia stałego – wynagrodzenie zasadnicze i wynagrodzenia zmiennego – premia uznaniowa.

4. Wysokość wynagrodzenia zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza, natomiast dla Głównego Księgowego- Zarząd.
5. Informacje na temat wysokości wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska istotne w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie, według stanu na 31 grudnia 2017r. przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wartości liczbowe
Liczba osób otrzymujących wynagrodzenie	4
Wartość wynagrodzenia (brutto w zł):	
Wynagrodzenie stałe	471 585
Wynagrodzenie zmienne	30 225
Udział wypłaconych zmiennych składników wynagrodzeń w funduszach własnych	0,19%

6. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrotowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR, a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR – nie dotyczy.

XVIII. DŹWIGNIA FINANSOWA

1. Dźwignia finansowa oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych – wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.
2. Całkowita kwota ekspozycji obejmuje:
- transakcje finansowania papierów wartościowych;
 - instrumenty pochodne;
 - niewykorzystane zobowiązania kredytowe, które można w każdym momencie bezwarunkowo anulować bez uprzedzenia;
 - pozycje pozabilansowe związane z finansowaniem handlu o średnim/niskim ryzyku;
 - pozycje pozabilansowe o średnim ryzyku związane z finansowaniem handlu i pozycje pozabilansowe związane z oficjalnie wspieranym finansowaniem eksportu;
 - inne pozycje pozabilansowe;
 - pozostałe aktywa.

3. Wskaźnik dźwigni finansowej na dzień 3.12.2017r. wyniósł:

- 7,18 % – przy pełni wprowadzonej definicji kapitału T 1,
- 7,29 % – przy definicji przejściowej kapitału T 1.

XIX. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO

Bank nie stosuje metody IRB.

XX. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO

Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

1. Pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z *Instrukcją Prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie*.
2. Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 UE. Bank zarządza ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, zgodnie z *Instrukcją Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Rzeszowie*.
3. Techniki redukcji ryzyka kredytowego – zgodnie z załącznikiem z Rozporządzeniem CRR.
4. W celu ograniczania skutków ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia. Przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli.
5. Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania.
6. Bank stale monitoruje zmiany na rynku typowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości.
7. Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:
 - skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów,
 - pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych,
 - przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.
8. Zaangażowanie w jeden rodzaj zabezpieczenia jako procentowy stosunek zaangażowań do funduszy własnych Banku w PLN przedstawia zestawienie:

Lp.	Opis zabezpieczenia	Saldo (bilans + pozabilans)	Limit (udział % w FW)	Wykorzystanie % limitu	Procent zaangażowania
1	Poręczenie bez księgowe	18 483 668	400	29.56	15.49
2	Hipoteka na nieruchomości niezamieszkałej	130 725	50	1.67	0.11
3	Przewłaszczenie pr. włas. rzeczy ruchomych	873 448	100	5.59	0.73
4	Hipoteka na nieruchomości	22 867 824	400	36.57	19.17
5	Hipoteka na użytkowaniu wieczystym	675 718	100	4.32	0.57
6	Hipoteka na włas. społ. prawie do lok mieszkalnego	487 674	50	6.24	0.41
7	Hipoteka na prawie do lok mieszkalnego w domu budowanym przez SM	187 302	50	2.40	0.16
8	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	7 187 828	150	30.65	6.03
9	Zastaw rejestrowy	2 181 764	50	27.91	1.83
10	Cesja wierzytelności	2 664 088	50	34.08	2.23
11	Cesja z polisy	17 836 078	250	45.64	14.95

12	Gwarancja lub por.podm. o dobrej sytuacji ekonomicznej finans.	218 577	20	6.99	0.18
13	Blokada lokaty założonej w banku posiad. eks. kred.	166	20	0.01	0.00
15	Weksel własny in-blanco	32 115 811	250	82.17	26.92
14	Inne Zabezpieczenia	13 387 898	400	21.41	11.22

XXI. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO

Nie dotyczy – Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

XXII. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO

Nie dotyczy – Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

XXIII. UJAWNIAJĄCE W ZAKRESIE RYZYKA PŁYNNOŚCI – WG. REKOMENDACJI P

Bank zgodnie z zapisami rekomendacji P, dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków umożliwia uczestnikom rynku dokonania rzetelnej oceny systemu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz jego pozycji płynności ujawniając poniższe informacje.

- Podstawowymi celami zarządzania płynnością w Banku są:
 - utrzymanie poziomu płynności zapewniającego regulowanie wszystkich zobowiązań w umownych terminach,
 - utrzymywanie nadwyżki płynności, złożonej z wolnych od obciążeń, wysokiej jakości aktywów umożliwiającej przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych,
 - zapewnienie stabilnych, zdywersyfikowanych źródeł finansowania o odpowiedniej jakości,
 - optymalne zarządzanie środkami płynnymi, w tym nadwyżkami środków finansowych.
- Ze względu na ograniczoną skalę działalności walutowej zarządzanie płynnością złotową i walutową ma charakter skonsolidowany, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych oraz wszystkich horyzontów czasowych.
- Bank kształtuje bazę depozytów z uwzględnieniem zasady zachowania właściwej relacji pomiędzy terminami wymagalności depozytów, a długością udzielanych kredytów oraz sytuacji rynkowej. Głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów sektora niefinansowego oraz samorządowego, natomiast w zakresie finansowania aktywów o długim terminie zapadalności- depozyty stabilne (wielkość depozytów stabilnych obliczana jest na podstawie wskaźników osadu), stanowiące pewne źródło finansowania długoterminowego aktywów oraz fundusze własne Banku pomniejszone o aktywa trwałe.
- Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający, a także NBP (np. bony pieniężne).
- Informacje ilościowe w zakresie zarządzania ryzykiem płynności

Rozmiar i skład nadwyżki płynności Banku

Nadwyżkę płynności stanowi suma pozycji bilansowych zaliczanych do aktywów płynnych. Na dzień 31.12.2017 r. pozycje te stanowiły:

- gotówka w kasach i skarbcach Banku;
- środki własne zgromadzone na rachunku bieżącym,
- możliwy do wykorzystania kredyt w rachunku bieżącym,
- płynne papiery wartościowe.

Łączna wartość nadwyżki płynności na dzień 31.12.2017r. wynosiła 31 911 tys. zł.

Przeprowadzone wg stanu 31.12.2017r. testy warunków skrajnych nie wykazały niedoboru środków w sytuacji kryzysowej. Wyniki testów wskazują, iż Bank jest w stanie utrzymać stabilną pozycję płynnościową w sytuacjach kryzysowych.

Urealniona luka płynności, kalkulacja nadzorczych norm płynności, poziom wskaźnika LCR wg stanu na 31.12.2017r.

– Urealniona luka płynności (dane w zł)

Wyszczególnienie	Avista	Do 7 dni	Do 1 m-c	1-3 m-c	3-6 m-c	6-12 m-c	1-3 lata	3-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	Pow. 20 lat
Aktywa RAZEM	36 266 039	9 286 901	32 079 830	6 272 219	9 708 365	9 004 769	27 174 090	16 405 556	37 531 058	17 805 789	862 104
Aktywa RAZEM + Z.PZB	38 266 039	9 286 901	32 079 830	6 272 219	9 708 365	9 004 769	27 174 090	16 405 556	37 531 058	17 805 789	862 104
Pasywa RAZEM	21 714 096	5 934 866	8 170 288	10 622 474	12 780 004	17 212 795	21 219 195	22 347 058	38 846 579	22 347 058	22 347 058
Pasywa RAZEM + Z.PZB	35 231 120	5 937 373	8 371 787	10 692 590	12 890 226	17 736 807	22 124 787	22 702 801	39 004 371	22 347 058	22 347 058
Luka niedopasowania											
LUKA	14 551 943	3 352 035	23 909 542	-4 350 255	-3 071 639	-8 208 025	5 954 895	-5 941 502	-1 315 521	-4 541 269	-21 484 955
LUKA +PZB	3 034 919	3 349 528	23 708 044	-4 420 370	-3 181 861	-8 732 038	5 049 304	-6 297 245	-1 473 313	-4 541 269	-21 484 955
LUKA skumulowana	14 551 943	17 903 979	41 813 520	37 463 265	34 391 627	26 183 601	32 138 496	26 196 994	24 881 473	20 340 204	-1 144 750
LUKA skumulowana +PZB	3 034 919	6 384 448	30 092 491	25 672 121	22 490 260	13 758 223	18 807 526	12 510 281	11 036 968	6 495 699	-14 989 256
Współczynnik płynności											
Współczynnik płynności	1.67	1.56	3.93	0.59	0.76	0.52	1.28	0.73	0.97	0.80	0.04
Współczynnik płynności skumulowany	1.67	1.65	2.17	1.81	1.58	1.34	1.33	1.22	1.16	1.11	0.99

– Kalkulacja nadzorczych norm płynności

	A K T Y W A	Wartość w tys. zł	
A1	Podstawowa rezerwa płynności	47 346	
A2	Uzupełniająca rezerw płynności	31 213	
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	12 304	
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	102 771	
A5	Aktywa niepłynne	13 103	
	P A S Y W A	Wartość w tys. zł	
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryz.rynkowego r.rozliczenia dostawy i r.kontrahenta	15 634.00	
B2	Środki obce stabilne	174 651.00	
B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym	0.00	
B4	Pozostałe zobowiązania	966.00	
B5	Środki obce niestabilne	32 123.00	
	NADZORCZE MIARY PŁYNNOŚCI	Wartość minimalna	Wartość w tys. zł
M1	Luka płynności krótkoterminowej ((A1 + A2) - B5)	0.00	46 435.00
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej ((A1 + A2) / B5)	1.00	2.45
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1 / A5)	1.00	1.19
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności f.własnymi i śr.obcymi stabilnymi ((B1+B2)/(A5+A4)	1.00	1.64

	wielkość w tys. zł
zabezpieczenie przed utratą płynności (aktywa płynne)	31 911
wypływy płynności	17 059
wpływy płynności	8 111
wypływy płynności netto	8 948
wskaźnik pokrycia wpływów netto (LCR)	<u>3.57</u>

Dodatkowe zabezpieczenie płynności

Dodatkowe zabezpieczenie płynności wynikające ze zrzeszenia w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie oraz Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS.

Bank posiada zabezpieczenie w postaci lokat w BPS oraz potencjalną możliwość na zaciąganie pożyczek na rynku międzybankowym. Na dzień sprawozdawczy maksymalny limit zaangażowania finansowego dla Banku w Banku Zrzeszającym wynosi 16 213 tys. zł. W przypadku wystąpienia potrzeby zapewnienia uregulowania płynności, Bank posiada możliwość uzyskania zewnętrznego finansowania.

Bank w dniu 31.12.2015 r. przystąpił do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, którego zadaniem jest zapewnienie płynności i wypłacalności wszystkich jego uczestników. W ramach Systemu Banki tworzą w celu zabezpieczenia płynności fundusz zabezpieczający oraz lokaty obowiązkowe. Bank posiada zgromadzone środki w postaci funduszu zabezpieczającego w kwocie 898 tys. zł oraz środki depozytu obowiązkowego w wysokości 16 213 tys. zł.

Rzeszów, 20.07.2018 r.

Sporządził: Barbara Fałat - Główny Specjalista

Zatwierdził: Monika Misiak - Wiceprezes Zarządu

Przedstawiono na posiedzeniu Zarządu w dniu 24.07.2018 r.

XXIV. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W RZESZOWIE

Zarząd Banku Spółdzielczego w Rzeszowie niniejszym oświadcza, że ustalenia zawarte w *Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Rzeszowie według stanu na dzień 31.12.2017r.* są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

ZARZĄD Banku Spółdzielczego w Rzeszowie

Członek Zarządu

Wiceprezes Zarządu

Prezes Zarządu

Grzegorz Falfus

Monika Misiak

Dorota Kanach